Saltsjöbaden tillkom på 1890-talet på initiativ av K.A. Wallenberg och Ernest Thiel, vars idé var att skapa en exklusiv villa- och badort vid Östersjökusten nära Stockholm. Ortens mest kända byggnad är Grand Hotel Saltsjöbaden som stod färdig 1893.

Saltsjöbaden

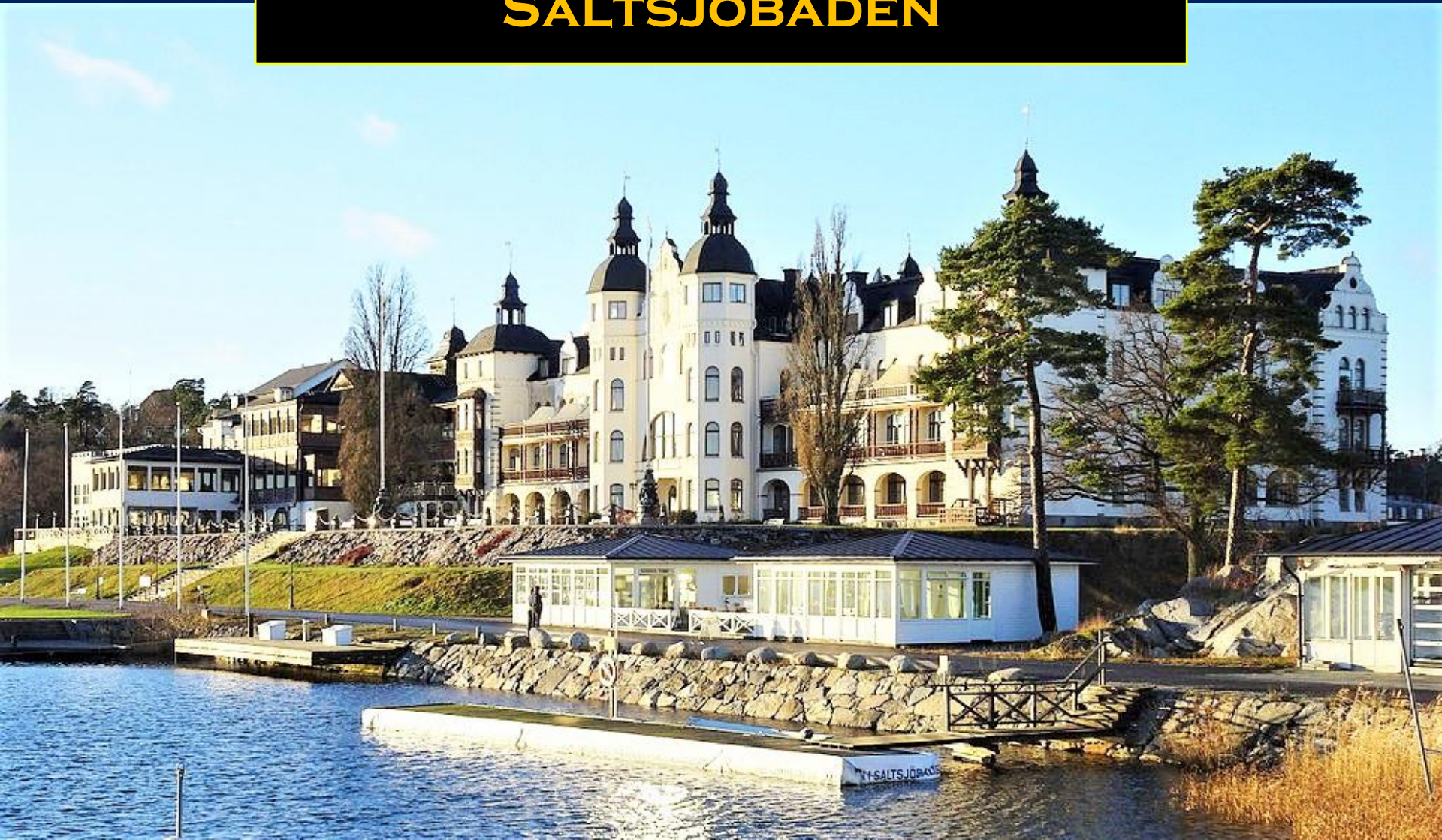

Under 1800-talets senare hälft präglades Stockholm av ett intensivt byggande, och stadens befolkning mer än tredubblades från 93 000 till 300 500 individer mellan 1850 och 1900[5] (se Stadsplanering i Stockholm). Den mindre bemedlade arbetarklassen tvingades leva med bostadsnöd och i kåkstäder medan den välsituerade borgarklassen började flytta ut ur staden, men inte på grund av bostadsbrist utan på grund av nya boendeideal och inte minst på grund av bristfälliga sanitära förhållanden i huvudstaden som var särskilt besvärliga sommartid.

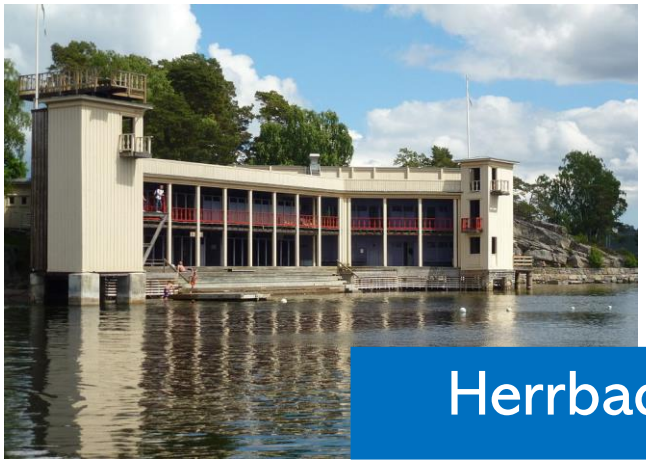

Herrbadet

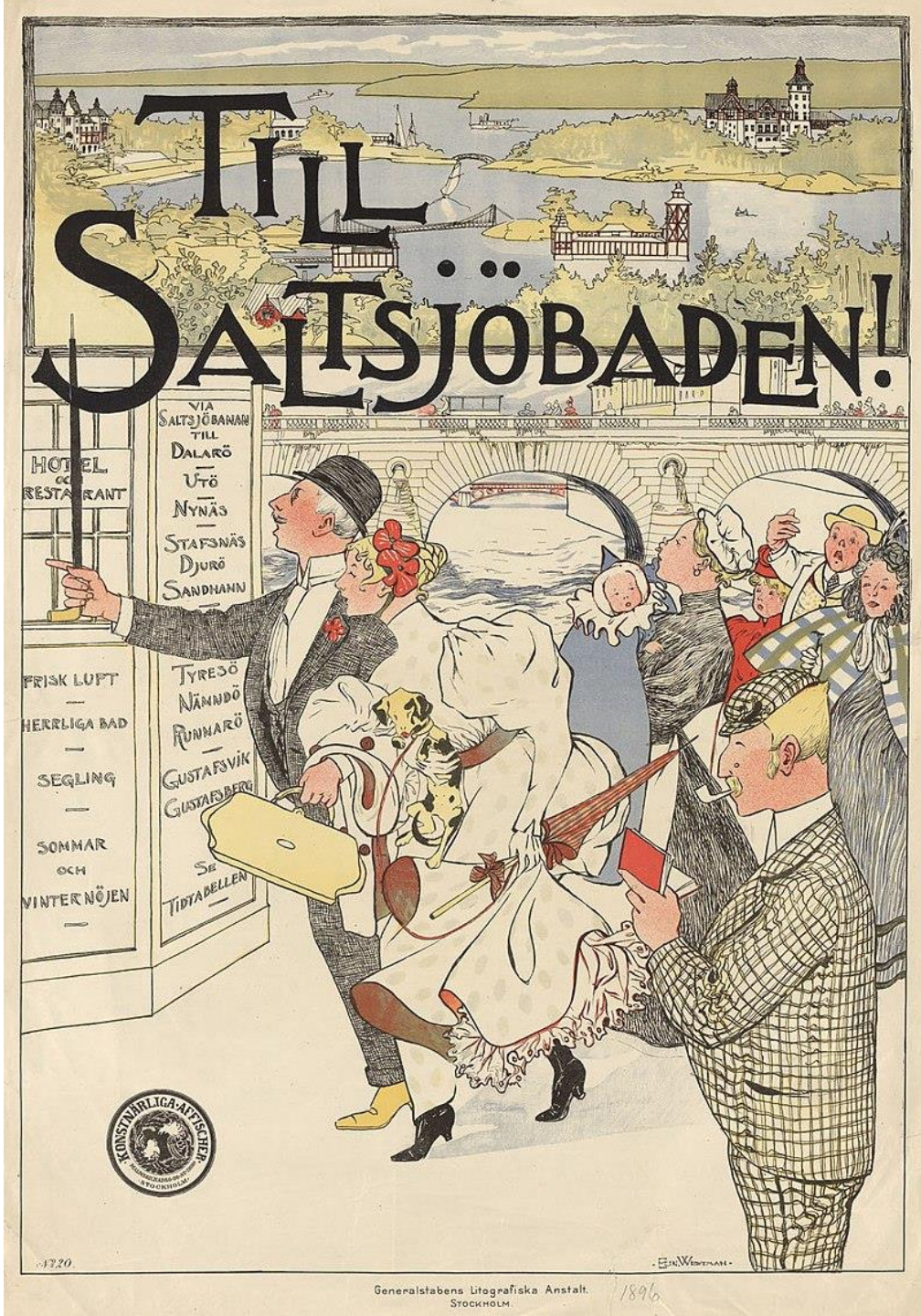

Saltsjöbaden

Den 4 juli 1889 undertecknades kontraktet av K.A. Wallenberg. Kort därefter undertecknades även en koncessionsansökan för en järnväg mellan Stadsgården och Baggensfjärden av Wallenberg, Nygren och af Petersens. Området omfattade 890 hektar mark belägen mellan Baggensfjärden, Lännerstasundet och Erstaviken. Köpeskillingen uppgick till 250 000 kronor (motsvarande drygt 16 miljoner kronor i 2015 års köpkraft) som kom att tillföras fideikommisset Erstavik som kapital. Landskapet karakteriserades av skog, kala bergstoppar, djupa dalstråk och förkastningsbranter. Vid köpet bodde här ungefär 75 personer (1910 var det 2 286).

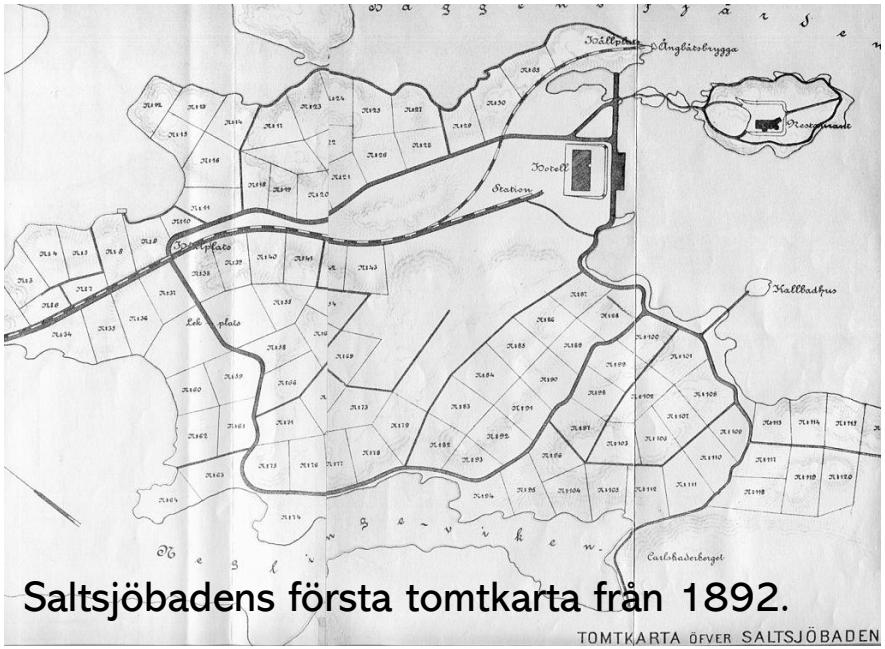

Saltsjöbadens första tomtkarta från 1892.

År 1891, två år efter markköpet, bildades Järnvägsaktiebolaget Stockholm-Saltsjön, som övertog äganderätten till området. Bolagets största aktieägare var K.A. Wallenberg och näst största var Ernest Thiel. Företagets uppgift var dels att anlägga en järnväg mellan Saltsjöbaden och Stockholm, dels att stycka av och försälja tomter. Bolaget lät även bygga på östra stranden av halvön Grand Hotel Saltsjöbaden,

År 1901 arrangerades de första internationella stortävlingarna i vinteridrott, Nordiska spelen, i Saltsjöbaden.

Vinterstadion är en skidanläggning i Saltsjöbaden, Nacka kommun. Anläggningen har sina rötter i en hoppbacke som byggdes i slutet av 1800-talet och som på 1930-talet hörde till Sveriges bästa, samt en bobbana som färdigställdes 1912. Sedan 1956 nyttjas Vinterstadions anläggningar av Saltsjöbadens rodelklubb och sedan 1976 av Saltsjöbadens slalomklubb. Namnet ”Vinterstadion” började användas redan på äldre stadsplaner. I folkmun kallas anläggningen ”Saltisbacken”. Området ingår sedan 2003 i Tattby naturreservat.

Baggensstäket (också Baggarstäket eller Södra stäket) är ett sund i Stockholms skärgård, mellan Värmdö och fastlandet (halvön Skogsö). Det utgör en farled mellan Baggensfjärden och Lännerstasundet. Farleden fortsätter norrut genom Skurusundet till Stockholm. Erik XIV förordnade att alla fartyg från främmande länder skulle kontrolleras i Vaxholm och i förekommande fall betala tullavgift för varor som fördes in till Stockholm. Många skeppare lämpade då över sin last på mindre båtar som fördes in via Baggensstäket, som på detta sätt blev en väl utnyttjad smuggelled.

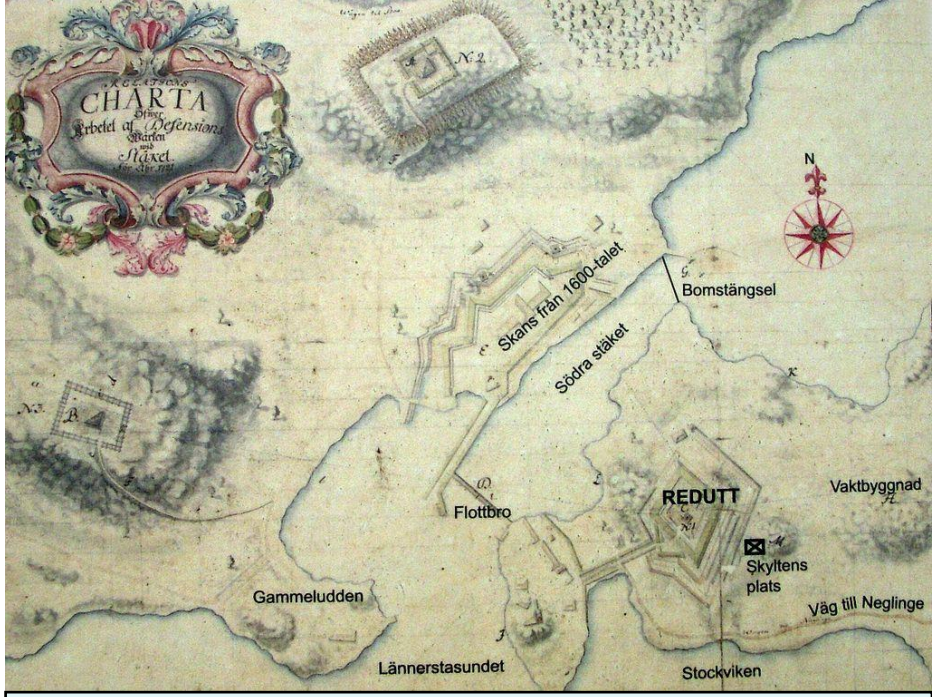

Skärgården med Baggensstäket skildrad av Olaus Magnus 1555. Baggensstäket hette under medeltiden Harstäket eller Hargstäket.

Villa Bikupan

Villa Bikupan är en byggnad vid Saltsjövägen 5 (tidigare Ringvägen) i Saltsjöbaden, Nacka kommun. Villan uppfördes 1892 som sommarnöje för bankdirektören och konstsamlaren Ernest Thiel efter ritningar av arkitekt Erik Josephson. Villan är idag en av Saltsjöbadens äldsta bevarade villabyggnader och sedan 1987 lagskyddad som byggnadsminne.
Ernest Thiels villa byggdes strax norr om broderns. Husets fasader inspirerades av amerikanska förebilder och amerikanska stick style men kom inte att utformas riktigt i enlighet med den fasadillustration som publicerades i Hjalmar Kumliens Svenska herrgårdar och villor 1894. r 1924 köpte Kooperativa förbundet Sjöudden inklusive båda villorna som blev skola och kursgård, samtidigt ändrades områdets namn från "Vårgård" till "Vår Gård". I nuvarande Bikupan inrättades 1926 en Konsum-övningsbutik som lär vara den första i sitt slag. 1972 revs Ackevillan och ett radhusområde med 27 personalbostäder uppfördes på dess plats. Bikupan renoverades 1985 och byggdes om till fem bostadsrättslägenheter.

Villa Baggås är en villa på Ekorrbacken 7 i Saltsjöbaden i Nacka kommun. Byggnaden ritades av arkitektkontoret Ullrich & Hallquisth på uppdrag av generalkonsul Olof Söderberg. Huset uppfördes 1909–1910 på en hög kulle ovanför Neglingeviken och blev mycket påkostat. Efter en skiftande historia innehåller byggnaden i dag ett buddhistiskt centrum. På grund av sitt kyrkliknade utseende kallades byggnaden i folkmun även för Söderbergs kyrka. Taken och tornets övre del pryds med glaserat tegel från Holland. Byggherren Söderberg sålde fastigheten 1917 till en annan privatperson. Huset blev pensionärshem för ett år 1924, från 1926 till 1939 var det pensionat. Pingströrelsen tog över huset 1967 och 1981 tog Lewi Pethrusstiftelsen. Sedan 1989 då de nuvarande ägarna tog över och förvandlade fastigheten till ett buddhistiskt kulturcentrum.

Villa Skärtofta (även Bernströmsta villan) är en byggnad vid Ringvägen 6-8 i Saltsjöbaden, Nacka kommun. Villan uppfördes 1897 för industrimannen John Bernström efter ritningar av arkitekt Gustaf Lindgren. Byggnaden ingår sedan 1929 i Kooperativa Förbundets konferens- och hotellanläggning Vår Gård. Den röda borgliknande tegelvilla med sina båda hörntorn, branta takfall och mönstrat takbeklädnad av skifferplattor räknas till den ”pampigaste” i Saltsjöbaden.

Sundehallen dukat till fest

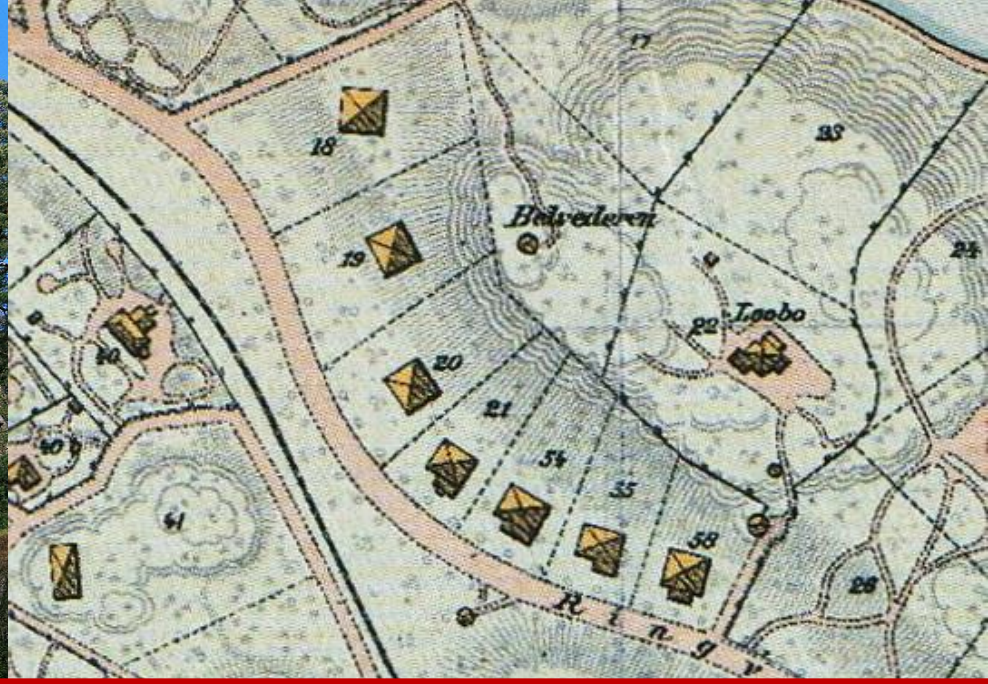

Sjuvillorna

Sjuvillorna var ursprungligen sju exklusiva villor som uppfördes 1896-1897 vid Ringvägen 16 - 28 i Saltsjöbaden, nuvarande Nacka kommun. Arkitekt till de sju villorna var Erik Lundroth. Idag är sex villor bevarade varav två (nr 2 och 3) sedan år 1979 är byggnadsminnesförklarade. Den sjunde villan (nr 1) revs 1965. De sju villorna kallas även Hörnellska villorna efter sin byggherre Reinhold Hörnell. Villornas byggherre var direktören Reinhold Hörnell, som fick ekonomiskt stöd av Järnvägsbolaget. Avsikten var att locka förmögna och ansedda familjer från Stockholm att bosätta sig i det nya området och utnyttja de snabba kommunikationerna. De sju villorna uppfördes efter ritningar av arkitekt Erik Lundroth, som även ritade liknande gruppbyggen i Djursholm. Villorna fick olika utseende, men samtliga är trähus i schweizerstil. Byggmästare var byggnadsingenjören Johan Adolf Lundegren.